

Николай Теллалов

Истината за Златната
ябълка

Няма история на този свят, която да не е обърната с хастара навън, за да угоди на слушателите. Разказвачите винаги гледат да разправят нещата не така, както са били, а както народът очаква да е станало. То е, защото хората си имат навици и мнения, създавани и съставяни не според това, на което ги учи животът, а въпреки всичко онова, от което следва да се взема поука. Затова рядко се намират човеци, които да обичат истината, даже когато тя е красива, а пък лъжата – грозна, защото когато истината е сурова, а лъжата привлекателна, ясно е кое се предпочита. „Много хубаво не е на хубаво!“ – така си викат хората... и мъдро отсичат в полза на лъжата. И така става не само в нашето царство, защото, нали и другите царства са все човешки, а простотията не ходи из самодивски гори и змейни усоища – при нас си седи, на почит е, пустата. Да, разправят, че имало и царства по-чиста, ала това е лъжа и при това отпред красива, а отзад – олееле... Защото според нея се получава, че ето – имало и правилни държави под слънцето, а от друга – има, има, но не и нашата... Та хем тая лъжа е уж хубава, пък в крайна сметка – грозна. Грозна за нас си. Пък обичана до полуца. Ха сега ми кажете, че хората не милеят за отвратителните лъжи пред прекрасните истини!

Дали все пак има правилни царства?... Хм, това е друга приказка. Е, може и да са правилни, ако няма човек да е турил пръст в тая работа, защото юди, хали, самодиви, караконджули, таласъми и други такива не си правят царства! Да не са луди... като нас. Чакай, и за това ще стане дума. За една стража време ще ти разкажа всичко и от първа уста за оная ми ти прочута Златна ябълка, дето ви взе разума на селяни и занаятчии, воини и търговци, слуги и боляри. Че и на чуждоземци – също. Готов ли си да чуеш истината?

Първо, всички обичат първите синове. Защото са първи, сиреч – първенци-юнаци. Батковци. Наследници. За тях са в кърпа вързани я воденицата или нивата бащина, я воловете, я престолът. На тях се пада всичко – по право. И заради това хем ги обичат, хем не много. Тъй че – я да кажем право – накрая нищо не печелят първородните! Дънят се. Кой тогава прибира воденицата, воловете и цялото царство? Най-малките синове. Баш народните любимци. Тия, дето ги глежат от сукалчета: ах, на мама детенцето! Ах, на тати пишленцето! Шарени дрешки, сънища фараонски – хоп и лигльовците стават първи! Всичко им се кланя. Най-вече представите хорски за справедливост. Последните да застанат най-отпред. Много им се е прищяло на слушателите да е така. И затова историите винаги свършват с най-малкия брат на трона, окичил се със златна корона на пъпчиво чело.

Като правило, между големия и малкия има още някой. Средният брат. Тоя, дето никой не му завещава воденицата или царството. Най-много празните чували и старата дядова сабя, та да отменя маляка и да пази бацьо си от чуждоземците, дето все зло ни мислят, вместо да си гледат живота и да се плашат от нас, понеже има зарад що. Средните синове не са глезени и ухажвани, защото са нейде в средата, а кой ти гледа обикновеното? Е, да, винаги има вероятност баткото да се гътне, но работа ли е това да се надяваш на братово нещастие?...

Помня бе, помня че за Златната ябълка дума продумах. Тъкмо за нея щях да започна...

Растяла била в царска градина Златната ябълка... Кой разказвач го е измъдрил това?! Като е царска, да не би вместо тор да й сипват жълтици? Не, уважаеми – и на нея лайна карат. С големи каруци. Понеже е шефска. И затова смърди повече от коя да е селска. Вярно, хубав плод дава. Ама не и златен.

Истинското дърво с вълшебните ябълки беше диворасляк – на три конни прехода от столицата. И ябълчиците му бяха едни дребни и кисели, даже червеи не завъждаха. И не е истина, че само една от тях беше уж златна, и то единствена – на всяка година. Някой да е виждал такова дърво, което да ражда по един плод годишно? Хайде не разправяйте небивалици, да не ви се смеят селяните... хм, да де, стане ли дума за Златната ябълка, няма да ви се смеят, нали и те обичат приказки за зрели-неузрели. Обаче я ги питайте, без да споменете, че имате предвид тъкмо тая златна киселица, от която езикът ти изтръпва чак до петите. Опитайте. Първо ще ви се хилят, после ще ви се подиграват, накрая ще ви се разсърдят и ще ви набият. И с право – не задавайте глупави въпроси, елѐ пък на селяни.

Златната ябълка раждаше две големи кошници плод, та даже и отгоре – колкото да ви напълни пазвата. Но само три от ябълките бяха, хм, „златни“. Само че не беше от онова злато, от което се секат монети и подкупват бирници. Златни им викаха от уважение – а нямаха нито цвят, нито тежест. Обикновени кисели, дребни колкото голям орех барабонки. Ала – с магия в тях.

Всички останали по дървото си зрееха както им се полага – в края на лятото и наесен, само дето не ставаха по-благи накрая. С тях стражниците, зачислени към дървото, си хранеха прасетата. Наблизо имаше три села, та покрай службата, воините-юнаци бяха забърсали по една мома и след като насетне нямаше къде да се дянат, щом коремите на девойките се издуха като тикви на бостан, ожениха се. О, те биха си

плюли на петите веднага след като сватове – с криваци и бъклицы в ръце – вдигнаха пушилка по пътя. Тя Златната ябълка растеше на един хълм и всичко наоколо се виждаше, ала лесно ли се бяга от царска служба, а? Къде ще бягаш? Най-много да стигнеш до дръвника. Не посмяха стражите да напуснат поста си. И после даже останаха доволни, че са се задомили. Снабдяването рязко се подобри, а и не всяка нощ им се налагаше да стърчат край проклетото дърво – от новата им рода винаги имаше някой дангалак, готов до зори да не мигне, гордо изпъчен, стиснал копието, а на главата, моля ти се – позлатен шлем с орлово перо, леле-мале, меч запасал – само да не шавне, че ще се препъне... Герой! Момлячетата като го видят такъв и почват да дишат тежко и да си мият бели нозе на кладенчето под хълма. Така че, службата на царските стражници стана песен, въпреки че хич не разбираха за чий ли вардят това дърво криво...

Не знаеха, ами. Секретните задачи остават секретни само дотогава, докато никой друг освен началниците не знае за чий. Назначената стража официално гледеше за вражи орди да не приидат. Представяш ли си?! Вражи орди – в средата на царството... Стига бе! Постове на границата се правят с тая цел! Обаче обяснението минавало за убедително от трима царе досега, затова никой не се запитвал на висок глас, абе какви таквиз вражи орди съглеждат юначагите на три дни конски галоп от най-близката граница. Ха сега ти ми кажи как да се разбира това? Лековерие? Мързел между ушите? Или шубе от многознаене на класифицирана информация? Добре, нека да не чоплим тая тема...

Та така. Цяла година стърчали воините до дървото. За дъжд и виелици си имали колибка. Колибка? Да бе... Зидари от три села цял палат им направиха, ама нисичък и вкопан в земята като пещера, а на входа – шипкови храсти. За маскировка. А стражниците – нали мъкнат ризници, та минават лесно. А и да си одерат лицето – за пред жената винаги ще има оправдание: шипката беше, ма, шипката! Вътре в тая скришна стражева... не знам как да я нарека, думата „кула“ въх как не мяза, а пък терминът „бункер“ още не е измислен... хубаво де, нека е „колиба“, та в колибата имало огнище, мечи и вълчи кожи по пода, а даже и кладенец – защо да се морят юнаците да слизат за вода до извора? С тия тежки ризници, че и шкембета си отгледали... Затова им изкопали кладенец. Да има. Да се подмиват белоногите. От тоя кладенец, да си го кажем от-сега, тръгна цялата бяля. Ала не заради момите, прехласнати по военна-та униформа.

Веднъж годишно в дежурството им настъпвала отпуската. Точно в

средата на лятото, когато се падало пълнолуние. Тогава от столицата пристигали тримата сина на царя, долу им опъвали шатра, до извора, откъдето пропъждали надалеч девойки и зяпачи. Около хълма заставали три вериги тежковъоръжени ратници, а и конен отряд обикалял. Багатурите начумерени, багаини с лъкове в ръце – гледат всичко живо като усойници. Ха си пристъпил зад побитите сулици с червени знаменца – ще ти хакнат в търбуха не една, а дузина стрели, а ако имаш сили да хукнеш да бягаш – и задника ти на таралеж ще направят.

За това мероприятие имало официално обяснение – понеже царевите синове са първите воители на войската след самия цар, трябвало и те да дадат някой-друг наряд. И затова за три нощи отменяли отрудените от служба стражи и заставали лично да се взират с орлови очи – не иде ли враг-поганец, да му изпием кръвчицата с остри саби! И пак – как ще дойде дотук враг-поганец през цялата държава покрай три пръстена твърдини и крепости по планинските проходи, застави на бродове и мостове? Ами граничната стража? Нали ако един поне чуждоземец без позволителен свитък да се мерне тъдява, царските джамачи с кучета ще проследят следите му как е стигнал дотук, а граничният дозор, такраните на твърдините и жупаните на заставите по пътя му ще бъдат избесени с главите надолу задето са проспали нарушителя! Да, ама не – вярва народът. Вярва и се радва – ето, князете са с нас, пазят ни!

А князете опъват софра на сянка под „Златната“ ябълка и дремят до мръкване. Защото само те знаят, че ябълката е златна.

И когато пълната месечина изгрее и се вдигне най-високо, сред клоните изведнъж засиява една от киселите ябълки. В този момент охраната долу бди край накладените буйни огньове и ѝ е забранено да се обръща с лице към върха на хълма. Ха някой обърне глава – и тя тупва пред ботушите му, а верен джамач на царя бърше сабята о наметалото на още изправеното обезглавено тяло. Тайна държавна работа, ей! Гледай си натам, накъдето е заповядано, багаин, и не се върти като на шиш, защото глупавите глави капят като зрели круши. Круши, да. Нищо че пазиш някаква си ябълка...

А тримата князе късали първата ябълка, прибирали я в яко дъбово ковчеже с железен обков, закопчавали го със здрав катинар и лягали да спят. До следващата нощ, когато ярката месечина не издаде коя е втората чудодейна ябълка. И нея прибират. А на третата нощ – и последната. И няма в тези нощи никакви хали зловредни, змейове огнени, макар че за тях ще стане дума по-нататък. Врагове отделно блуждаещи и на орди също няма – по назованите вече причини. Чиста работа. На заранта

войската се вдига и в галоп, без да прибира сабите и да крие лъковете, потегля към столицата, а царските синове пазят ковчежето като зеница на очите си, защото може да си княз и наследник, ала сбъркаш ли...

А по пладне обикновено пристигат постоянните пъдари на Златната ябълка и водят дечурлига с кошници... не, обърках се. Дечурлигата пристига чак когато ябълките почват да жълтеят, тоест когато лятото премине. Та значи връщат се юнаците на пост. И така до следващата година.

Пита се, кое е толкова важното на тези дребни кисели ябълки, три на брой, които ни са златни, ни сладки, а само знаят да присветнат като котешки очи през пълнолунието, което се пада около средата на лятото? Търпение, още и четвърт стража време не е минало, а ти искаш да знаеш всичко! Аз, за да науча тая история от игла до конец, триж по три години похабах и пак не разбрах всичко, а ти – за къде си се разбързал? Ако си толкоз припрян, върви да ти пълнят ушите с лъжи по другите ханове. Ха! А уж искаше да чуеш истината...

Та това, което ти го описах, траело много лета. Ябълката зрела, стражите я пазели, после идвали князете и обирали каймака. И уж нямало причина и през онази съдбоносна година да не стане както е било дотогава. Да-да, нямало. Ами кладенецът в луксозната колиба на онези дембели, пияници, лакомници и развратници? Аха, сети се...

Кладенецът бил много дълбок. Просто по-дълбок, отколкото можеш да си представиш. Като го пробивали, без да знаят, стигнали до подземна река. Бликнала вода и майсторите си рекли: екстра, готово! Че готово – готово, ама не само това.

Ти вече доста си слушал небивалици за Долната земя и сигурно си мислиш, че тя е някъде там, долу, в пещерите. Нека сега не ти приказвам за Долната земя друго, освен че няма нищо общо с истината, което са ти разправяли. Не ме прекъсвай! Пещерите и Подземното царство в тях са ама съвсеем друга работа. То и царство не е, ние така му викаме. Тамошните твари, според тях твари сме ние, зависи от гледната точка, поне не му викат царство. Не знам как му викат. Знам само, че не е царство. Най-малкото защото няма цар. Говорят за змийските мъртвила, че там лежи царят на змиите и държи скъпоценен камък в устата си. Не го вярвай. На змия скъпоценен камък ѝ трябва колкото на свинче звънче, даже още по-малко. На змия и цар не ѝ трябва, защото не е глупава да плаща на царя си данъци... Това не го споменавай. Точно аз не би трябвало да го казвам... Но нали не сме седнали да се лъжем, та затова – изпуснах се. Забрави. Важното е, че Подземното царство не е царство и

тварите му не са твари, а местно население. И това местно население не му пукало за скъпоценни камъни и злато. Обаче подушило Златната ябълка през кладенеца и понеже не била златна, а кисела – притрябвало му да я вземе. Забележи – без никакъв зъл умисъл да навреди на нашата държава. Котката не ти мисли злото, когато ти излочи млякото. Просто ѝ се яде. Така и те, не-тварите от Подземното не-царство. Съвпадение на интереси. Нищо лично, нищо враждебно. Потребности. Само че, ако царят имал към златните ябълки едни изисквания, то не-тварите ги разглеждали в съвсем различна светлина. Тоест не ги разглеждали. Те са слепи – подземни. Те подушват и усещат. Във всеки случай златните ябълки представлявали за тях инаяк ценност. И от значение в рамките на техния си свят, без претенции към нашия. Както ние нямаме претенции към техния. Засега.

Точно поради тези причини нея година станал гаф.

Хм... я, на ти тази жълтица и иди да подсетиш кръчмаря, че стоманата ми е празна... Нямай грижа, вземи и за тебе нещо. Черпя.

Тц, тц, тц. Докъде стигнах – черпя, за да ме слушат! Ех...

* * *

Туй вино много блудкаво бе! Няма да стане така! Ще ида сам да му кажа две топли приказки на тоя...

...Виждаш ли? С добра дума далеч се стига. Още малко и ще строят масата ни от ястия.

Питаш ме, защо ли трепери кръчмарят? Ами де да го знам. Може да е болен от нерви човекът... Помня, помня докъде бяхме стигнали.

Нея година всичко се объркало.

Царската дружина дошла както обикновено. Натирили пъдарите по къщите, да им съскат тъщите. Забили сулиците, за да маркират забранената за достъп зона. Ако бяха имали пехотни мини и видеокамери, бъди сигурен – щяха да турят... Не ме прекъсвай, от одева ти думам! Наклали огньовете, поставили стрелци. Пуснали конницата да циркулира около хълма като шашава. Зад кордоните багаини – джамачи с оголени саби. Шатрата – за князете. Ветрец дипло коприната. Самите трима братя – горе под дървото. Скромна трапеза на пешкир. Наистина скромна – войнишки дажби. Целта не е да преядат и препият като нерези. Дремят, чакат тръбата да ги събуди на залез слънце. А през това време...

Ето това, което ще ти кажа, дълго не го знаех. Събрали се значи не-тварите от Подземното не-царство долу под хълма и почнали да се съвещават – как да докопат златните не-златни плодове. Избрали най-

силното и красиво според тях чудовище, което според нас било по-грозно от крастава жаба, но поне относно силата му няма спор – яко било колкото сто бивола, и му възложили почетната задача да донесе златните ябълки. Не казвам „открадне“, защото деянието било кражба само според нас, а ние сме заинтересована страна, а значи не сме достатъчно обективни. За тях ябълката била ничия... А през това време настанала нощ.

Сигурно мислиш, че братята се редували, а? Грънци! Най-големият, който бил мъжага и половина, само за битки и подвизи мечтаел, изръмжал да не го занимават с глупости и заспал завит презглава с вмирисания на конска пот чул. Най-малкият, глезеното детенце, получило добро образование като компенсация, че няма да наследи трона, седнал да пише стихове, посветени на поредната му приятелка. Освен това имал и по-особена задача – писмо да съчинява – към една задморска принцеса разбира се, чийто баща бил заинтересован да склучи военен и търговски съюз с нас. Политическото му положение било толкова на зор, че бил навит да приеме за зет и въпросния лигльо, разчитайки, че нашият цар няма да позволи на вражи орди да опожарят града, в който любимото му синче пощипва по всички бузки фрейлините на принцесата. Прав е бил, естествено. Цял свят знае, че ако на някой пазар се възмутят от нашенски търговец, за разследване на случая царят ни праща нататък цяла армия. И докато трае разследването, пазарът заедно с прилежащите му територии ставал административна единица към държавата ни. Тъй де – къде стъпи кашиишки ботуш, мястото става наше, нали?

Обаче задморският цар – така се казва „задморски“, ей го оттатък Голямата река и малко по-нагоре – бил хитър и съзнавал опасността да си легне някоя вечер съюзник и да се събуди сутринта васал. И пак добре ако се събуди като жив васал. Затова си правил сметка, че със зет третия син врагове-поганци няма да си просят неприятности и да го нападат. Подсигурил си тила, значи. Но пък се тикнал и на вълка в устата. Засега вълкът бил сит и не възнамерявал да стиска челюсти, но докога? От друга страна близостта до хищника позволявало на Задморския да пусне в козината на звяра свои доверени бълхи. И го направил. Уж търговци. Уж занаятчии да чиракуват при нашите майстори. Добре, че не е имало тогава, а и сега още няма, туристи – щеше да ни съсипе чудната и богата страна, да я залее с хипита и наркомани... Не ме прекъсвай, казах! Нали не искаш да ти го повтора така, както го сторих с кръчмаря? Виж го, блед-зелен е още, от нервите...

Чужденците, особено доверените пратеници, не били лековерни.

Обикаляли, подслушвали, подпитвали, черпели на поразия, съблзнявали, позволявали да ги съблзнят. И натрупали сведения. Задморският държал в двореца си чернокнижници, астролози, магове-алхимици, сред които имало и умни люде. И тези умни люде сглобили съобщенията от шляещите се из държавата ни търговци и трубадури (все пак ни пробута хипита, мамка му задморска) и видели картинката – там и там има едно дърво, край което князете редовно престояват три нощи. И допълнили, че се наблюдава от много години насам едно съвпадение – могъществото на нашето царство достигало най-големия си разцвет тъкмо след тези три нощи. За една година мошта постепенно намалявал, а даже се случвало и войските ни бой да ядат в сражения, станали в началото на лятото. Но после, след посещението на тримата князе до това обикновено наглед дърво, край което винаги стои стража, изведнъж – скок на сила! Де що имало наблизо в тоя момент вражи орди, не потърсили овреме пощада и отхвърлили предложения за почетна капитулация, на пух и прах ставали!

И Задморският си направил извода – някаква магия става, която прави държавата ни силна и непобедима. Та точно за нея са потребни ябълките. Стоят си в столицата, вардят ги в Затворената кула на царския ни дворец и оттам те дават сила и здраве, плодородие и късмет на целия ни народ, карат царя да сънува мъдри сънища и да управлява така, както никой друг цар не го може... Естествено, Задморският не знаел подробностите, но вече разполагал с доста важна информация по принцип. Само дето се чудел как да я използва правилно.

Но да се върнем при братята. Баткото-милитарист и юнак над юнаците захъркал – могъщо като благословеното ни царство, малкият глезльо със слабите ангели към всичко женско духнал през кордона да се разнообрази с някоя селянка, понеже много се бил разчувствал от писането на стихове, а кой останал? Ами доброто магаре, което на сватба го викат да носи тъпана – средният син. Ни най-умен, ни най-красив, ни най-силен, но добросъвестен и честен като последен глупак. Седи и чака месечината да запали в една от ябълките вълшебно сияние. А през това време...

През това време безоката и грозна според нашите възгледи твар пълзляла нагоре по кладенеца, като пътьом се възхищавала колко удобна е за лазене тая изпъкнала зидария. Ноктите на чудовището били от диаманти, ала това не е признак за контене, такива са им по рождение. Кожата била пък толкова здрава, че вулканска лава да я опръска – все едно топъл дъждец я е поръсил. Искаш да знаеш как точно е изглеждало туй

чудовище? Ами... чудато. На нищо не прилича. Заради това после разпярват, че било хала многоглава. Трънки! Кой е виждал многоглави хали? Само пияниците, кога им се съберат очите. Отпосле се разбира, че са видели жените си, довтасали с точилки в ръце в пивницата да си ги приберат.

Та излязло чудовището подземно, точно когато месечината се търкулнала към средата на небето. Първата ябълка, която била „златна“, пламнала сред клоните, а средният син протегнал ръка към нея. Ама му се паднало височко. Не бил на бой колкото бацьо си, нито толкова ловък като малкия, та да се покатери. Опитал да я подкачи с копието – не става. Позачудил се и взел да стъкмява нещо като ножица от меча, камшика и сулицата си, че даже и закачил с ремък щита отдолу, вместо тепсия, та като клъцне дръжката на ябълката, тя да падне право в него. Половин стража се мъчил, накрая направил каквото трябва, достатъчно сръчен бил. Ако не се бе родил в царски палати, щеше уважаван занаятчия от средна ръка да стане.

Протегнал копието с вързания меч, нагласил острието, примерил се... и дръпнал камшика. В тоя момент обаче, станали две пакости наведнъж – белята винаги се мултиплицира, от мен да го знаеш. Щитът се откачил щом мечът срязал дръжката на ябълката. И полетяла киселищата вълшебна към земята, без да я е грижа, че она там от Британско, още не се бил родил, за да ѝ опише с формули как се пада. Но преди драгоценния плод, паднал щитът, който бил по-ниско. И треснал големия брат по главата. Със звън. Това било втората беля. А имало и трета, главна пакост, която се разразила под сурдинка на втората... Престола наследникът скочил на крака с готова за бой сабя и издуваща се щина и ревнол порой попръжни, с които обикновено войската ни загрява преди сражение и едновременно с това морално сломява противника. Наистина сломява. Лоша дума прави лоша рана, бих казал – психическа травма, от ругатни направо може да се припадне. Поне четвърт от вражата орда след нечуваните оскърбления е в състояние на шок от срам; още една четвърт е побесняла и се втурва напред, нарушавайки бойния си строй; четвърт са уплашени, че проехтелите откъм нашите полкове закъни може и да бъдат изпълнени съвсем буквално, и едва последната четвърт от личния състав на противника запазва хладнокръвие, но къде ти... Та големият брат избухнал така, както след хиляда и кусур години ще гърми готската „Голяма Берта“. Войската долу се свила от ударната вълна, но никой не посял да се обърне. Врвата била достатъчна, за да скрие от вниманието на двамата братя една тъмна грапава опашка или

пипало, което уловило дребната сияеща ябълка и изчезнало заедно с притежателя си в Подземния свят. Ето туй било главната неприятност, за която споменах. Гадината от пещерите, освен че сляпа, то била и глуха. Доловила, че земята нещо се тресе ситно-ситно, но нали там в недрата, в своето вкъщи, чудовището било свикнало със земетресения и затова не се впечатлило. То даже люпилните гнезда на тези не-твари се намират точно в хипоцентровете на сеизмичните трусове, така се улеснява трошенето на диамантената яйчена черупка. Само малко се намръщило по свой си начин от гнусната според него миризма на човешка пот и още по-неприятното излъчване от мислеприсъствието на братята – единият разгневен като ранен глиган, другият стреснат като гърмян заек. После чудовището се оттеглило и оставило братята да се гонят около дървото, без да се усетят какво всъщност е станало.

Гонитбата не продължила кой знае колко дълго. Средният брат, прекрасно запознат с нрава и навиците на багьо си, в движение му подвиквал къси отрезвяващи изречения, но не много високо, за да не ги чуят багаините и багатурите долу, и чакал думите да стигнат до съзнанието на първия княз. Това станало малко преди да довтаса третият царски син, дочул отдалеч гръмовния глас на престолонаследника. Галеникът бил положил нечовешки усилия да напусне жарките прегръдки на кръшната мома от близкото село и пристигнал точно по средата на вече мирното изясняване на обстоятелствата около инцидента. Двамата му братя го посрещнали със сърдито изръмжаване: „Уууу, пак ли бра срамни въшки, бе?“ и пренебрегнали възмутените му оправдания. Сетне тримата решили, че ябълката най-вероятно е паднала и се валя нейде в тревата, та почнали да я търсят под дървото, понеже никоя ябълка, круша, слива, банан и други такива, не падат далеч от корените си. Претършували около дънера – без успех. Разширили кръга на издирване – без успех. Спуснали се по склона – резултат никакъв. Стигнали чак до вдървените гърбове на воините от отцеплението – пак същото. Провели братята кратък военен съвет и заповядали на багаините да измаршируват напред и да застанат край забитите в земята копия с червени знаменца – на цял хвърлей околоръст хълма. И продължили да търсят.

Ала онова, което издирвали на повърхността, било вече дълбоко под земята.

За честта на братята трябва да кажа, че не се скарали, нито взели да се обвиняват един друг. Белята била обща, а с притчата за вързаните копия били закърмени, затова имали едно наум, че е по-важно да поправят стореното, желателно преди царят да научи. Прегледали подметките на

ботушите си – да няма следи от стъпкана ябълка. Нямамо. Средният смътно си спомнил как му се сторило нещо да се прошмугва одеде...

„Така – рекъл най-големият. – Ако право ти се е сторило, имаме шанс. Ако нещо ни е отмъкнало ябълката, то ще се върне за втората и тогава ще го сбараме. Ако ли не и просто сме загубили ябълката, защото не сме я взели веднага...“

„Тогава какво?“ – със затаен дъх попитали другите двама.

„Тогава дупе да ни е яко щом татко узнае!“ – отсякъл престолонаследникът.

На вечерта и тримата били нащрек, че как иначе. Войската долу също била върната на обичайните си позиции. Големият повелил, че трябва да се редуват в будуването и полегнал пръв, по право. Настанил се по-далеч от дървото и си нахлупил шлема за по-сигурно. Малкият храбро предложил да пази пръв, но средният поклатил глава, защото знаел брата си – без жена щял да заспи като къпан и да сънува други кръгли неща, само донякъде подобни на месечина и ябълки. Затова останал да пази той. На войниците долу наредил да надуют рог щом месечината се качи най-високо и им показал колко е това високо, като сложил един багаин да седи на земята, а пред него побил копие с дръжката надолу – кацне ли месечината на острието – тръби! И гледай да не заспиш, че след месечината може ти да кацнеш на сулицата!

В уречения час тръбата проехтяла, като стреснала няколко кукумявки и прекъснала лова на един бухал. Братята били будни, въоръжени и много опасни. Гледали във всички посоки, даже и към дървото. Но след като не последвало нищо и в клоните не изгряла втората златна ябълка, те взели да се безпокоят. Средният брат присвил очи към месечината и тихо изпусвал тръбача задето е подранил с повече от сто удара на сърцето: „Мръднал е глупакът!“ – изрекъл. „Или ти не си отчел правилно“ – намесил се малкият. „Я трайте и дебнете дървото! – сопнал им се големият. – Аз ще обиколя дали не иде нещо... Молете се на орисниците в краен случай две ябълки да свършат същата работа за тая година. Иначе татко ще ни прати да предвождаме дисциплинците срещу враговете на държавата! Най-малко!“

Малякът се втренил в клоната, готов като катерица да скочи по ствола нагоре, а средният хвърлял и едно око настрана. Големият заизмервал с тежки стъпки кръг около дървото, а в десницата му бляскала сабята – много хубаво святака пустото му желязо на лунна светлина... И тъкмо се намирал откъм противоположната страна на шипковия храст спрямо ябълката, когато... Какво? Дали намерили колибата? Тц. Не я

намерили. Хълмът бил така нагънат, че нямало начин първият плод да се е търкулнал натам. Прегледали все пак около храстите, но отгоре-отгоре. Дори да я бяха открили тогава – най-много да се ядосат и да заповядат да наложат с бичове пъдарите, които ценят уюта повече от държавната служба. Не мисля също, че биха свързали кладенеца с изчезването на ябълката. Не и преди втората нощ. Ами, съди сам – за Подземното не-царство тогава, а и сега, нищо не се знаеше, поне князете не знаеха, а имай предвид, че боилските родове са по-вещи от простолюдието, то е ясно, за да управляват. Със змейовете пък царството ни има таен договор още от незапомнени времена – да не си надничаме в канчетата и много внимателно да си сътрудничим. Кой друг остава под подозрение? Самодиви в пещери не живеят. Таласъми и караконджули ако е имало наблизко такива – ама те пък са кротки и плашливи създания, тия страхотии, дето се разправят, са дезинформация за пред хората, та да не закачат таласъмните, клауза пак според същия договор със змейовете. Не ме прекъс... Какво е дезинформация ли? Опашата лъжа. Най-опашатата. Виж сега, лъжите са нещо лошо. Не напразно един от великите ни царе от миналото е рязал на лъжците езиците. Дезинформацията обаче е лъжа, в която са вложени държавни съображения. Тоест, тя е такава лъжа, която не е чак толкова лошо нещо. Сестра е на военната хитрост, а това нали не е лошо нещо? Особено когато е в наша полза.

И така, големият брат бил на една линия с ябълката и шипката, но най-далеч от колибата, представи ли си го? Средният в този момент пак погледнал месечината, учуден, че чудото още се бави. А малкият плеснал и размазал по челото си един комар. Затова и пропуснал да види как се разгаря на клона втората златна ябълка. А когато я видял, тъкмо посвестил се от собствения си шамар, забелязал и нещо като опашка с пръсти и нокти по нея, безшумно пълзяща към вълшебния плод...

По-късно той честно си призна, че е бил стреснат от почуда. Никога не бил виждал такова грозотилище, нито чувал за него от колобрите и монасите-демонобройци. Има и такива. Има звездобройци, има данькобройци, а в нашето царство – и демонобройци. За да има отчетност в държавата – толкова и толкова устреми, вампири, змейове, юди, нави и други такива на глава от населението. Но чудовище като това, което протягало гнусен израстък към монополната собственост на царството, никъде не било споменавано – даже в приказките, разпространявани за разтуха на простолюдието. Малкият брат се стъписал само един-два мига. И погледнал към средния, отворил уста да го повика...

А средният зяпал месечината и шепнел проклетия. Още не бил

съзрял начеващото сияние на втория плод. За сметка на това зад него се извисявало нещо неопишимо, но съвсем реално – главната част на крадливото незнайно чудовище.

След още един удар на сърцето малкият брат сколасал да извика: „Средомире! Пази се, братко!!!“

А Първослав, престолонаследникът, чувайки вика на изтърсака Любосвет, възприел призива като сигнал за тревога. С рев се втурнал покрай дървото по най-краткия път да нападне грозното чудовище. После, той си призна с половин уста, че не го е било еня за ябълката, обаче мисълта родна братова кръв да се пролее от толкова гнусна твар му се видяла непоносима.

Средомир последен разбрал какво става. Обърнал се и замръзнал. Съвсем за кратко. Като всеки царски син, и него гласели за резервен цар, а значи – пръв боец на държавата. Добрият боец, когато се плаши, вади меча и напада онова, което го е уплашило. Само така се преодолява страхът – като го набучиш на острието. Затова извадил меча и...

Любосвет реагирал най-разумно. Подскочил пъргаво, покатерил се на дървото и със замах откъснал златната ябълка, с намерение да тупне долу и презглава да се търкулне по склона на хълма, където да заповяда на войниците да се притекат на помощ на братята му. Ябълката му се сторила много по-важна, освен това разчитал чудовището да подгони него и да се надене на остриите копия на багаините.

Само че не паднал, а увиснал над земята.

По принцип Първослав бил доста подвижен за ръста и тежината си – само мускули, никакви сланини. В царството и досега приказват – похвален като Първослав. Само че устремната му атака бе пресечена от кривия ствол на пустата ябълка, съвсем ниско долу, на височината на глезените. Точно там се паднал някакъв чвор. А Първослав мина съвсем до дънера, за да не губи време. Удари с рамо ябълката, за малко да я изкърти с корените... и чворът го подсече.

Не, князът не падна. Обаче залитна с главата напред и както се беше засилил, събори готовия за схватка Средомир. И двамата се бухнаха право в снагата на грозилицето, твърда като кремък.

Изпъшкаха.

– Бате! Хвана ме! – изпищя в този миг Любосвет.

Обърнали братята замаяни и кънтящи от сблъсъка глави – ех, точно тук е място за реклама на нашите майстори на шлемове! – и що да видят: виси малкият им брат от дървото, рита с крака и млати със сабята си, която вече била строшена, клона, на който се е закачила ръката му, а

между свитите му пръсти – златистото сияние на вълшебната ябълка с важно държавно значение.

Средомир съобразил, че при удар на стомана в дървен клон не хвърчат искри, пък и клоните нямат нокти, с които се мъчат да изкопчат от разкървавената длан на Любосвет златната ябълка...

– Грозилицето го хвана!

За Първослав това било достатъчно. Сега, малкият му брат може да е лигльо и женкар, обаче никой друг освен братова десница няма право да го налага (е, и бащина също, ама татко много рядко му посяга, нали е много мило детенцето...). Освен това глезлото сега се бори като мъж, за да опази чудесния плод. Други подробности не интересували първия княз. Той само изпъшкар пак и изхъркал:

– Братко, тъмно ми е в очите! Само ми покажи къде е крадецът!

– И зад теб също е той! – извикал Средомир, докато рипал да отърва Любосвет.

– Аааа! – изревал Първослав, зарадван, че носи освен сабята и тежък боздуган. Много рядко му се случвало да го използва и то все на лов. – На тиини!

И такъв трясък настанал – като в каменоломна.

Ала споменах вече, че грозилицето имало силата на цяло стадо биволи, докато Първослав, Средомир и Любосвет – само на два и то заради дяла на първородния. Освен това твърдя, че грозилицето изобщо не е искало да наранява сериозно тези меки твари от Горния за него свят. Инак би размазало тримата братя на пихтия. Не обърнало внимание на нежните почесвания с боздугана, нито на гъделичкането с бързо похабяващите се саби – едната вече счупена, – а боцнало с кристален нокът китката на малкия княз. Любосвет изохкал, но устоял. Боцнало го грозилицето още веднъж, по-настоятелно. Младежът заскимтял, ала още поздравно стиснал, така стръвно и женско дупе не бил стискал досега. Боцнало го трети път отвратилището – тоя път по слабините. Третият царски син раззинал уста, все едно да му види знахар сливиците, без да смее да изкрещи, и даже не усетил как ръката му омекнала, а ябълката се търкулнала – право в свивката на друго пипало. После чудовището пугнало Любосвет, меко избутало Средомир в гърдите така, че онзи без дъх останал, а горкият Първослав тъй бил подметнат във въздуха, че прелетял над дървото и тежко се приземил с чело върху захвърления си щит.

Само да добавя – шлемът му паднал по време на полета.

Така че накрая, вместо с две златни ябълки, братята разполагали с общо две цицини, множество натъртвания и охлузвания, заедно с

дузина плитки порезни рани, от които останал малък белег върху едно деликатно място, известно на доста жени в царството.

* * *

Този път войската била привлечена в пълна мяра за претърсване на хълма. Издирвало се вече не някаква ябълка, заедно с всички паднали плодове, но най-вече мястото, откъдето би могла да се промъкне грабливата твар. Веднага отхвърлили да е пробила кордона, без багаините да забележат. И невидима да е била крадливата грозотия, пак не би се промушила през плътния строй стрелци и мечоносци.

В столицата бил пратен вестоносец с доклад, написан от Любосвет – с необичайно разкривен за спретнатото мамино детенце почерк. Ръката на малкия брат треперела не толкова поради уплаха, нежели заради спомена от онова остро докосване до органите, за целостта на които се безпокои всеки мъж.

Възрастните братя съчувствено мълчаха. Хлапето се бе проявило почти блестящо, подигравките бяха неуместни.

– Действахме правилно и съобразно тактическата обстановка, но... – обобщи Първослав. – Ако не опазим поне третата ябълка, ще ни тикнат в манастир до живот!

– Манастир?! – повтори Любосвет. – А, не, предпочитам да ме посекат на лобното място!

– Те пак може и да те поокастрят от някои стърчащи работи, а после – в манастир! – мрачно отвърна престолонаследникът без никакви задни мисли.

– Какво ще правим? – съвсем уместно попита Средомир.

Първослав огледа коприненото платнище, тъй като вече седяха в шатрата, за да успокои очите от вида на грозотилището, и дълбокомислено предложи:

– Кажи ти!

От затруднителното положение средният брат бил спасен от дотърчал багаин, който казал на князете, че до дървото са открили пещера.

– И по камъните на входа има драскотини, наистина като от нокти – я железни, я диамантени!

Огледът на подземната колиба вбесил Първослав, който почнал на глас да крои наказание за назначените тук постоянни стражници. Любосвет пък замислено огледал кожата, навел се и вдигнал от пода женска бакърена обица. Средомир надникнал в кладенеца и приближил факлата до зидарията.

– Оттук е излязло – съобщил той, като прекъснал излиянията на големия и мечтите на малкия. – Ето, и тук има драскотини. Като с нож по масло... А тоя камък е твърд, не чак кремъчен, ама...

– Да се затрупа! – оперативно заповядал Първослав. – Пъдарите от селото – в кладенеца! Първо пъдарите, после да се затрупа!... – Поуспокоил се малко, махнал с ръка и рекъл: – Хайде, по пет камшика и сами да затрупат цялата си тая... хм... къщопещера.

– Къщера? – попитал един от багаините.

Първослав кръвнишки го изгледал, а Любосвет като образован човек се възхитил на новата дума, което още повече разредило обстановката и престолонаследникът отложил изпълнението на предишните си заповеди, за да се посъветва с братята си: хайде, багаини, въл!

– Ако я затрупаме, онова грозилище няма как да се върне за третата ябълка – открил съвещанието първият царски син. – Значи, не ще можем да го заловим и да си приберем първите две...

– Ти искаш да заловиш онова нещо? – не повярвал на ушите си Средомир. – Как?

– Със силите на войската – не много уверено отвърнал престолонаследникът.

– Ами тайната на златните ябълки? – попитал малкият.

– Ще пратя доклад на татко – рекъл след размисъл Първослав и веднага ударил с юмрук стената. – Тъпо! Грош ми е цена, ако все него ще питам!

– Кажи тогава, нали цар ще ставаш! – окуражил го средният брат.

– Точно сега не ща цар да ставам – признал с въздишка големият. – А ако ще ставам, трябва да знам всичко, за да вземам решения! А аз даже идея си нямам, дали за да стане магията са нужни и трите пусти ябълки или може да минем само с една!

– Тогава наистина трябва да питаме татко – обадил се Любосвет.

Първослав сбърчил чело и ревнол:

– Абе аз престолонаследник ли съм или лукова глава?! Няма да се затрупа! Да се постави охрана. На входа на къщерата. Аз не обичам да пиляя пешки на шах, не обичам да губя войници и в бой! С тежки стрели ще посрещнат грозилището, ще го замерят с топузи... Ако не го убият, поне да го забавят, докато откъснем ябълката. После свирим отстъпление, гадта тръгва да ни преследва, завъртаме се, атакуваме и обкръжаваме! Накрая ще го домъкна с нашийник... абе, оковано, в столицата!

– А не се ли боиш, че в момента може да ни слуша от дъното? – попитал Любосвет, като надникнал в кладенеца.

Кой знае защо братята се умълчали.

* * *

Кладенецът не бе затрупан, стражите на дървото получиха по три камшика на голо и цял ден строева подготовка.

– На следващата пълна месечина, не догодина, а след три по десет дни, ако ви заваря същите тлъсти шопари, ще има бой до посиране и служба в най-далечната застава! – закани им се Първослав. – Бегом!

Войската бе подредена според плана на престолонаследника. При вечер пристигна вестносец и връчи грамота от царя, след което побърза да се скатае далеч от княжеските очи. Първослав прочете пергамента, като от вълнение даже не мърдаше устни. Бавно прибра свитъка в дървения му калъф и каза сухо:

– Татко е бесен. Една ябълка можела и да стигне, но една година не ни мърда по най-опасните гранични гарнизони. Ще се държим така, все едно нищо не се е случило, та поганците да не усетят, че сме станали по-слаби.

– Стига да не изгървем и тази ябълка – изгърси Средомир и прехапа език.

Първослав го погледна неочаквано спокойно и рече:

– Заради това не затрупвам кладенеца. Ако ни отмъкнат и последната ябълка, скачаме вътре и преследваме крадците.

И с твърда крачка се отдалечил нагоре, шашкайки командирите с резки команди и въпроси от рода на: това направихте ли? Защо? Аз ли ще мисля за всичко бе, смотаняци такива!

А Средомир си рекъл, че от батко му може и да се получи свестен цар все пак...

Любосвет пък погледнал към готовото да залезе слънце и се изкашлял свенливо:

– Бате?

– Ъ?

– Щом ще рипаме в кладенеца, аз да взема... до селото, а? Няма да се бавя. Бързичко.

– Ти – бързичко? – учудил се средният брат. – Хайде, действай, какво да те правя... Поне няма да цивриш после...

– Аха – зарадвал се най-младият княз. – Като вятър съм!

– Като заек – кисело му рекъл подире Средомир, почесал се по тила и тръгнал нагоре към злополучното дърво.

Вървял и си мислел начумерено: В кладенеца, а? Ами да. Прав е

Първослав. По-добре под земята, отколкото над нея – окачен за шията и с мокри гащи на талпа от бойницата на столичната крепост. Че и главата после побита на копие... мухи, червеи... пфу. Така си мислел князът. Но пък и се утешавал – не може царят да ги накаже толкова сурово – кой ще го наследява на трона? И веднага си отговорил – само един от нас тримата. Другите двама ще операт пешкира. Отвсякъде ще го операт.

* * *

Настъпила третата нощ на пълнолуние. Отстрани хълмът с ябълката все повече приличал на боен стан, а навред по селата се плъзнали слухове, че князете все пак са видели някаква вража орда и се бият нощем с поганците, които май прокопали къртиничини и баш стражевия кладенец улучили, та излизали от него, ама ядец – князете не спят! Бой по тиквата, бой! Със сабята – прас! Глави се насъбрали вече толкова много, че за цяла верига ханове халби да се направят, обаче вразите продължавали да прииждат. Сигурно къртиничината била тясна и нямало как да се обърнат назад, затова само напред могли да ходят. И сега докато ги изпотрепят всичките...

Интересно е как понякога народната мътва улучва истината. Като стрела я улучва. Само че във върха на опашката, не в сърцето. И истината получава шанс да офейка, да се крие през девет планини и дванайсет гори и да се зарече никога повече да не броди там, където живеят хора... Викаш, щом сме такива, защо онзи наш цар от миналото не е направил народа глухоням? Не мога да ти кажа защо се е отказал. Но пък е излишно да се наказва самозаблудата, както и глупостта – те сами си докарват белята рано или късно. Е, и умни глави грешат, но пък всеки умник си е достатъчно прост, от мен да го знаеш... А, ти вече си чувал тая мъдрост народна. Толкоз по-добре.

Сигурно си мислиш, че нататък е съвсем според официалната версия, нали? Не позна. Да, стана една битка край ябълката. Войскарите налагаха грозилицето със стрели, поливаха го с катран, млатеха го с боздугани, а колко мечове и копия изхабиха – тиловаците ги заболяха главите после при отчитането на материалната част, а на ковачите им се отвори извънредна работа, не е за разправяне. Доста юнаци, като видяха отвратилището, върнаха вечерите – право връз него. Ето, това го няма във версията за масово слушане. Обаче се случи.

Случи се и друго. Предвид съпротивата на повърхността, не-твари-те от Подземното не-царство пратиха не едно, а две такива изчанчени създания. Едното по-малко, съвсем дребно. Колкото котка. И пак

грозно, отвратително, но яко и здраво като кремък. Князете уж оглеждали към мястото на изкоренения шипков храст – невинна цивилна жертва, – където кипяла битката и дебнели златната ябълка да узрее на лунна светлина. Но дребната твар през това време се промушила под земята покрай корените, тиинхичко се покатерила на дървото и грабнала ябълката, която тъкмо светнала като фенерче. Братята гък не успели да кажат, а дребното грозилище скочило отгоре и се гмурнало право в земята така, както ние се бухаме по вировете, с тая разлика, че в случая нямало пръски, нито даже буци пръст – просто останала една дупка, колкото змия да се провре. Това е защото тия грозилища нямат ясна форма, като восъчни са, разтягат се и се променят както им скимне. Князете със зинали усти се втреничили в зейналата дупка, месечината достатъчно ярко светела, та било наоколо видело като в облачен ден. Пък и огньовете по хълма, факли – колкото щеш. И докато тримата бавно си давали сметка, че са се провалили напълно и докрай, откъм къщерата екнал победен вик, защото другото, едрото грозилище почнало да се преструва на уплашено и да бяга, тоест да се прибира обратно. Дотичал радостен багаин с оповръщана отпреде ризница да докладва, че врагът отстъпва в паника, надавайки едно такова жаловито скърцане – победа, князи честити! А вие оправихте ли си там своята работа?

Първослав само седнал и стиснал глава с ръце, замучал от мъка. Любосвет се заумилквал около него да го утешава, ама сам току ще зареве, а Средомир се развикал на багаина да се маха надалеч и да не трие сол в жива рана.

Войникът благоразумно се оттеглил, сражението затихнало, поумлчали се за малко и воините, а после взели да си шушукат, все посилно, че ябълките не били опасени и сега ще стане една...

Средомир се опомнил, когато видял тъпна селяни да се препират с войниците. Наострил уши и направо щял вдън земя да пропадне и той като грозилище някакво, щом чул какво се обсъжда между войскарите и цивилните. А се разисквали възможните последици от кражбата на златните ябълки, пълновесни златни плодове по една ока всяка и златото от най-чиста проба, тц, тц, тц, дали няма да поскъпне всичко, а, войниче? Не знам, дядо, ама ми се чини, че данъците ще скочат...

Подмамил Средомир с пръст един от джамачите и много тихо го попитал – кой, майна-райна, е позволил на цивилни да си пъхат гагите в зона на бойни действия, на всичко отгоре секретни? И защо багаини и багатури не си държат човките затворени, а са зинали като пилци в гнездо? Джамачът разбрал намека и хукнал да взема мерки.

А вторият княз се обърнал към братята си и рекъл:

– Хайде, няма какво да седим и да чакаме първи петли да се обадят. Да скачаме в кладенеца.

Първослав махнал ръце от лицето си и се съгласил сурово и прегракнало:

– Да скачаме.

– Да скачаме – потвърдил и малкият, макар и с изтънял глас, и докоснал за кураж една забодена на шлема му китка – спомен от поредната дама на сърцето му.

И станали дружно и се запътили към къщерата, където ги чакало черното гърло на кладенеца.

Вървели и всеки, уж покрусен и засрамен, тайничко се радвал, че кръвта вода не става, че може да е мислел за братята си лошо – ама ето, можело да се разчита на тях. Има с какво да се гордееш. Така де, брат брата не храни, ама тежко ти, ако се наложи да скачаш сам в някой бездънен кладенец – право в подземното не-царство или още къде на фуста си стринкина...

И? Как мислиш – скочили ли са? Разказвачите по мегданите така разправят, ама то е, защото ако рекат, че станало другояче, слушателите ще ги нагостят с дървена салата. Аз ти казвам – не скочиха. В последния момент ги спряха. Лично царят ги спря. Тоест прати кавхана да ги докара в столицата. Засега без окови. Защото добре познаваше синовете си и знаеше какви могат да ги надробят.

И застанаха те пред него, страховития и всевластния, свели очи долу, опозорени и сломени. Но и доволни, че някак неволята ги бе сприятелила както никога досега. Всъщност, те не съзираха ясно кое ги държи, за да не паднат съвсем духом, само го усещаха още, а не бяха си го изrekli. Само изречените мисли стигат до акъла, всичко друго е повод за суета и излишно сърцебиене.

Царят първо ги зачесал персонално – че големият взема решения, пък после мисли, което може да е добре в бой, но не всякога, а държавните дела не са само походи и война – има и мирен период, който служи за подготовка към война. Нахокал средния си син за безличните му решения, за това, че все се пази да не сторва нещо шураво, а един истински мъж трябва понякога да тръгва с рогата напред... ала не и в кладенеца я! За малкия... то е ясно какво. Питал го само начумерено колко още копелета е завъдил, на които после трябва да се признават боилски привилегии и да се опразва хазната за глупости като издръжка.

После ги похвалил. За инициативата. Похвалата била последвана от

уместния упрек, че инициативата им не довела до нищо. Утешил ги, че обстоятелствата наистина били непредвидени... и ударил с юмрук подлакътника на трона, като им извикал, че за един княз няма непредвидени обстоятелства! Завършил речта си делово:

– Знае се, че Първослав е престолонаследник. Князете обаче сте трима. Всеки има и трески за дялане, и дарби за хвалене. Ако можех от всеки да взема по нещо и да го смеси – би се получил добър бъдещ наследник на царството. За добро или лошо разполагам с вас каквито сте. Така, момчета. Вие сте царски синове и сте посветени в някои работи, дето не са за ушите на всеки. Знаете, че имаме таен договор със змейовете от време оно. Поговорих с тях, напомних им за задълженията им и те се съгласиха да помогнат срещу известни отстъпки. Отивайте сега в тайната стаичка под затворената кула. Там има три врати, три змея ще ви ги отворят. Влизате през тях и търсите ябълките. Който ми донесе и трите – той ще стане цар. Хайде, дим да ви няма.

– Тате, ами другите двама? – осмелил се да попита Любосвет, използвайки слабостта на стария си към себе си.

– Другите! – изръмжал царят. – Другите по-добре да не се връщат. В едно царство за трима владетели място няма! Марш!

Тръгнали братята към тайната стаичка под затворената кула. Бащината заповед никак не им се харесала. Ами те току-що спрели да се карат помежду си, всеки за всеки за първи път душа давал и изведнъж... Излиза, че сега трябвало да се хванат гуша за гуша – пак старата песен. То бива-бива държавни съображения, ама чак толкова!

Влезли в стаичката – и там вярно три врати: сребърна, бакърена и желязна. И три змея пред всяка – единият все едно побелял от старост, но очите му ясни като на младеж, макар че змейовете не можеш ги разбра кой какви години е натрупал. Другият червеникав такъв – като кон. И едър колкото кон, само че със змийска опашка, нокти страховити, криле, люспи – змей като змей. Книга чете и си свети с пламъче от устата. Третият пък бил черен като гарван, по люспите синкавина блещука.

Стоят братята и гледат змейовете, а змейовете гледат тях.

Сепнал се Първослав, прегърнал братята си и рекъл:

– Да си избираме врата, няма да е честно както и да почнем – дали от мен, дали от Любосвет. Викам да теглим чоп.

Теглили. На големия брат се паднала желязната врата и черният змей му я отворил веднага. На малкият му се паднала бакърената, но преди да я прекрачи, младежът попитал червения змей:

– Прощавай, змей-боила, оттатък змеици има ли руси и синеоки?

А Средомир минал през сребърната врата и не успял да чуе отговора на пазителя на портала.

* * *

Хм, тук се налага да пропусна малко от историята, защото нещата около змейските земи още не им е дошло времето да бъдат разсекретени. Затова накратко – Средомир имал късмет. Сигнал до онгъла на сребърната змейска земя и там заварил прекрасен дворец. Тоест ние хората му викаме дворец. Иначе е нещо съвсем друго, но и за дворец става. Белите змейове го водели по целия път дотам. И в двореца на тази земя живеела царицата на Белите самодиви. Не си чувал за тях, нали? Няма да чуеш скоро. Казах ти – поверително е. Пише го в договора със змейовете. Ако не вярваш, мога да ти покажа свитъка – стига да четеш гръморуните змейски, разбира се. Не четеш... Така си и мислех.

Въвели средния царски син в тронната зала на Бялата самодива и що да види той? В средата на палата с мраморен под – масичка от камък, а в камъка – жилки от чист като сълза планински кристал. А отгоре ѝ – какво? Ахатова чиния видял отгоре. А в тая чиния... точно така. Трите златни кисели ябълки.

Слушай сега как са се озовали там.

Грозилицата всъщност имат три любимки – трите самодивски царици. Просто ги харесват, разбираш ли? Драги са им. От земните недра вадят какви ли не подаръци за тях – ей така, от благина. И ето, че се случило Бялата царица да се разболе. Някаква тяхна си самодивска болест, каквато на хората не може да бъде обяснена. И аз не разбрах точно що за недъг е било това. И обезпокоени, грозилицата се разтършували за лек. И лекът бил златна ябълка. Една била достатъчна де, но когато грозилицата вършат нещо, те го вършат докрай. Подушили, че на дървото зреят три вълшебни плода – и ги прибрали и трите. Да има. Да оздравее по-бързо Бялата самодива. И да праща от Сребърния си свят ведрина и спокойствие по Нашата земя. Опа... ето, че ти казах коя е Бялата царица. Без да искам. Ами това е тя – едната от орисниците, които предал Съдбата на Всемира. Тя не отговаря точно за доброто, а за равновесието, за запазване на постигнатото. А тия приказки, че орисниците били стари, грозни и сбрани на едно място, че едната предяла с вретено, другата късала и ей такива – изхвърли си ги от главата. То са измишльотини на онези там, комшиите на юг, дето все се пишат всичко да знаят. Знаят шикалки. Знаят да се бият в гърдите и да вряскат каква култура са дали на света. Дали са те. Куфалниците си за халби по нашите кръчми

са дали. И пак ще дават.

И занесли грозилещата на болната Орисница трите златни ябълки. И тя само като ги погледнала – оздравяла. Ами да. Да не искаш да ги яде! Тогава наистина ще се разболе. Няма да може да излезе от едното място. Златните ябълки само прасе може да ги яде. И човек – като по-голяма свиня.

Общо взето, предаването на вълшебните плодове вече било уредено от змейовете – нали имат договор с нас. А змейовете са такива едни гадюве, че самите орисници ги слушат. Това – гадювете – с уважение го казвам, за тях думата „гад“ не значи нещо лошо, ти като наречеш една жаба „жаба“, тя да не би да ти се обиди? Виж, на щъркел не я псувай. И на гущер недей да я обиждаш. За всеки случай те съветвам, може да ти потрябва. И още един съвет – не ги целувай. Няма смисъл. Жабата винаги си остава жаба, независимо в каква опаковка се намира.

Орисницата вързала трите ябълки в белоснежна кърпа, усмихнала се на царския син и го отпратила по живо по здраво.

Тук трябваше да питаш как така е станало, че тъкмо на Средомир му се е паднала сребърната врата от жребия. Ами ако беше някой друг от тримата братя, въпросът би останал същият. Съдба му е било. Орис. Предопределение.

Вървял той обратно, а над него кръжал белият змей с ясните очи.

Спрял обаче Средомир наред път.

– Змейо-боила, сега обратно в стаята под кулата ли ще попадна?

– Не, царски сине. Ще се измъкнеш от дупката, която остана на мястото на порутената от храбрите ви воини къщера, до корените на златната ябълка.

– Хм. И защо?

– Защото вратите от свят към свят не са двупосочни.

Средомир кимнал мъдро. Не като да е разбрал точно какво му било казано, но чувствал каква може да е работата. Ето например, като кажеш „всяка майка е жена“ и го обърнеш на „всяка жена е майка“, ти става ясно, че не се връзва – не всяка жена е раждала, а някои ялови ще си останат. Ето така е и с не-двупосочните врати.

Кимнал пак вторият царски син, но не помръднал от място. Кацнал змейт до него та го попитал какво го тревожи.

– Искам братята си да видя. Да решим ние помежду си кой наистина става за цар, не да ни избира някаква си съдба.

Змейт го изгледал особено – дали с уважение, дали със съжаление, а може и така, и инак едновременно. Плеснал с опашка и начаса от небето

се стрелнал друг бял змей, по-точно – змеица. Те в обичайния си вид на нашите жени изобщо не приличат, ама Средомир се захласнал и си рекъл, че ако малкия му брат случи да види такава...

А змеят и змеицата разперили криле и направили от тях портал.

– Хайде, княже, преминавай, че брата си да видиш.

Прекрачил Средомир портата от змейските криле и се озовал в Черната змейска земя. А там вече го чакали две змейчета, които се завъртели като вихрушки и отнесли княза със златните ябълки право в зертоните на тези буйни змейове. И в един огромен палат от черен мрамор видял как таласъмите – змейови слуги – коват бели светкавици за войнствените си господари. А покрай огнищата от слънчев пламък с ръце на кръста и желязна престилка крачел не кой да е, ами лично Първослав – наглеждал качеството на мунициите.

Големият княз бил вече решил да остане при черните змейове, постоенните битки с халите му се харесали.

Като видял брат си, Първослав изревал като гръмотевица от радост. Средомир му показал златните ябълки и рекъл:

– Ела с мен, стани цар, брате, аз ще съм ти кавхан.

– Бих дошъл, мили брате, но друго ми е присърце. Оставам тук. Черните змейове са най-юнаци, вечна война с халите водят, урагани яздят. Тук е за мен, брате. Допада ми повече от Хорския свят.

Огледал се Средомир и кимнал. Изобщо не било за чудене, че Първослав така е решил – търкулнало се гърнето и си намерило светкавица, далеч по-лъскаво нещо от сабя, по-дълго от копие и по-размазващо от боздуган. Ясна е картинката. Ала му проличало, че вестта за него е тъжна, защото първородният сложил длан върху рамото на брата си и тихичко продумал да го утеши:

– Стига си се цупил. Ние ще се виждаме от време на време, братко. Запъпли ли над царството, което вече е твое, лош облак, аз веднага идвам със змейовете да пропъдя халата и да разбия градушката на дъжд. Ще ме познаеш ей по тези светкавици, аз ги начупвам малко по-различно от змейовете, и ето с една такава дъга после ще окича небето... – и показал.

– Освен това – продължил първият царски син, – когато настане време да идва зимата, аз ще пристигам с черните змейове да приспиваме земята. Ще ти оставам на гости по един ден, а вечерта, превърнат на вълк, ще си ида през снежните преспи в Черната земя... Хайде сега, тръгвай, че и на мен взе да ми става мъчно...

Прегърнали се и се разделили.

От черните змейове отново долетяла двойка и кръстосала криле като триумфалната арка, каквато галите ще построят някой ден. Средомир минал под нея и се озовал в Червената земя, където се оказало, че и Любосвет също си е цопнал в щастието.

– И тук ли жена намери бе! – поразил се Средомир. – Ала нали си падаше по блондинки, котарачко! А тази е със златни очи и сини коси!

– Не е жена, а змеедива. Баща ѝ змей, майката самодива. Какво ще кажеш, а?

– Ще кажа, че от тая няма да посмееш да кръшнеш, братко!

– Знаех си, че ще оцениш колко е хубава!

– Хубава е, да. И нокти има хубави, като бръснач. Дано мирясаш, че като я гледам как си играе... с поглед превръща в лед онзи водопад, а сетне с огнен дъх го разтапя...

– И аз така мисля, братко. На змеедива не можеш да изневериш, така е, защото друга като нея няма!

– Освен другите змеедиви.

– Ммм-да, вярно бе...

– Любосветко! Тоя блясък в очите ти ми е познат! Стегни се!

– Ще се стегна, брате, обещавам. Виж, че вече нося неин пръстен.

– Ха, хванаха те най-послед, немирник! – каза с удоволствие средният царски син. – Е, значи, не искаш да дойдеш с мен, да станеш цар, а аз кавхан да ти бъда?

– Бих дошъл, Средомире, ала за наопаки – ти да си цар, пък аз кавхан. Или чаргу-боил, по чужбински посолства да се разхождам. Обаче друго ми допада. С моята змеедива всяка пролет ще обикаляме земята, за да я будим от зимния сън. Ще ти идвам на гости, обещавам. И да улегна също обещавам!

– Е, щом така ти е мило... поне ме изпрати до нашата земя!

Малкият брат си казал нещо с жена си на змеедивски – съскане, ала като музика приятно. После рекъл на Средомир:

– Знаеш ли, става. Ще се превърнем на щъркели, те са наши пратеници в човешката земя. Сега отгатък е време да отлитат и да отнасят в отвъдното душите на умрелите през тази година, също както напролет донасят нови души, които да се родят в плът. Тъкмо с любезната ми ще направим малко инспекция как се носи службата... – навел се и подшушнал. – Братко, ще ми дадеш ли назаем една кесия жълтици? Обещах ѝ да я разведа из някой панаир, герданчета и шарени ботушки да ѝ купя...

– Ама за какво са ѝ ботушки?

– Еее, нищо не разбираш от жени. Може да не ѝ трябват да ги носи, а за подарък. Пък и човешките герданчета тука са на мода. Прав си, че е абсолютен грънч, но не съм го измислил аз. Хайде де, знам, че не ти се свида.

Въздъхнал Средомир – брат му явно не във всичко щял да се промени, ала по-добре да пръска пари, отколкото да му пръснат глупавицата, ако вземе да кръшне от такава хем хубава, хем страховита девойка като змеедива.

– Ще ти ги върна напролет – с дваж по-буен цвят по градини, триж по-плодородна земя на нивите, за добитък дребен и едър – както дойде, ала поне четири пъти ще е... Нали, слънчице? – свел глава към с жена си за потвърждение.

Тръгнали. Колко вървели, не мога да кажа. Даже не твърдя, че са вървели. Но ето, че излезли точно от къщерата, без Средомир да разбере как са попаднали в нея. Във всеки случай не било през кладенеца. Колибата му се сторила позанемарена, а следите от голямото сражение с грозилицето били покрити с прах. Почесал глава Средомир:

– Как го каза – вече е началото на есента ли? Нали онзи ден беше средлятово време!

– То е защото, мили батко – рекла Любосветовата булка, – в змейските земи времето е по-бавно от човешкото. Тук един ден минава, а у вас може седмица да се е изтърколила или даже месец, че и повече.

Излезли навън, въпреки че входът на къщерата бил затрупан с големи камъни – змеедивата само махнала с ръка, над която и крило протегнала, и камъните прелетели на цял конски преход, па паднали посред една нива и... не, това е друга правдива история, но нека не се отвлечаме. Стражите горе – изпити и почернели на слънце, стопили шкембета, станали пак красавци, само че по-солидни, с бели косми в мустаците и прошарени коси – бързо се окопитили, чест отдали, защото веднага разпознали князете. Поизмигали към змеедивата, после докладвали, че дървото е наред, ябълките са обрани, но този път е предприет опит да се направи от тях вино. Какво ще стане, ще се разбере до Коледа, пък тогава ще се включат прасетата, но във вид на пържоли. Средомир, се усетил, че трябва да свиква да се държи като цар, поразпитал пъдарите за семействата, изслушал оплаквания от забавянето на доставките с муниции и намалените заплати, обещал да види какво може да направи и накрая бодро завършил:

– Добре, багаини! Гледайте си службата.

– Е, брате, да си кажем довиждане до напролет – казал малкият,

даже сълза пуснал, нали си бил чувствителна и деликатна душа. Прегърнали се, а змеедивата ръка на Средомир целунала като на свой брат. Сетне двамата плеснали с длани и се покрили с черно-бели пера, като нейните повече биели към розово и тъмно-червено, защото и кожата ѝ била бакърена, като че погалена с най-нежния цвят на зората. Потракали с клонове за сбогом и отлетели – право към Панаирград, да харчат харизаните от Средомир жълтици.

А времето било на здрачаване, та стражниците на Златната ябълка предложили на княза да преспи в селото, пък сутринта на най-хубавия кон – право в столицата.

– Ей сегинка ще викна сина си да докара каручката, да не биеш път до нас, княже честити! – казал единият от пъдарите, па надул рога си, цяла песен изсвирил. – Казах – поясnil той, – докато каручката дойде, вода да ти стоплят да се изкъпеш, княже, и гозби да опекаат като за боилска трапеза.

– И това го изсвири с тръбата? – почудил се бъдещият цар и взел да разпитва, обмисляйки възможността да направи стражника началник на далекосъобщенията. Защото има неща, които са за тайни грамоти с вестоносец, но има и новини, които не са никак секретни, а даже е полезно да бъдат разгласени час по-бърже.

Докато си приказвали, мръквало се. Другите двама багаини предлагали рационализации и цял пакет услуги как тръбачи можели да покрият царството с мрежа за предаване на вести – усетили те, че и на тях може да им падне хубава длъжност в столицата, по-далеч от тъщите, че заврян зет не е много сладко да си.

Подир време чули долу как скърца каручката и трополят копитата на муленцето. Изправил се единият стражник и уста отворил да викне на хлапето фенер от кухня кратунка да запали, за да може князът да иде при него...

Свирнала стрела и багаинът паднал с пронизано гърло!

Не успели другите двама и князът да скочат, още две стрели долетели и поразили пъдарите, а после камък от прашка, омотан в зебло, халосал княза по челото и го проснал до дървото...

* * *

Спомняш си онзи злодей подмолен, Задморския, нали? Как прашал съгледвачи и слухачи да научат тайната на Златната ябълка? Е, и той не ни забравил. Освен щерка, която гласял да пробута на Любосвет, Задморския цар имал и син – принц. Та тъкмо принцът бил най-мотивиран

да действа, защото ако баща му вече си бил поцарувал, за него трон можело и да няма. Най-много да го направят бан на новата провинция към нашето царство, и то ако няма други боили, от нашите, желаещи тази длъжност. Пък бил и по-хитър от баща си и по-смел. Лично се преоблякъл като търговец и поел към нашето царство. А по време на битката с грозилицето стоял предрешен край селяните и слухтял какво се приказва. После тайно се срещнал с черно книжниците на баща си, астролозите му сметнали къде ще се появи онзи княз от трите братя, който щял да стане цар. И го причакал на посоченото място, като справедливо разчитал трите златни ябълки да са у средния брат – слуховете му подсказали, че без тях князът няма да види трона.

Свестил се Средомир на хълма под Златната ябълка – овързан, с цигина на челото, която го подсетила за Първославовите страдания. Само дето нямал силата на батко си да разкъса ремъци и въжета и с голи пестници да попилее разбойниците, тоест облечените като разбойници джамачи на Задморския – те им викали командоси по тяхному. Въздъхнал Средомир и изохкал – много го боляла главата...

– О, мой колега принц! – чул глас.

Погледнал нагоре и в светлината на факлите видял Задморския престолонаследник. Поганецът държал кърпата на Бялата самодива и разглеждал златните ябълки.

– Казваш какво прави с голден ябълка – изложил условията си принцът, – и тогава умирай тихо. Не казваш – умира вери хард.

Средомир се замислил за миг. Не дали да приеме. Припомнял си попръжните, с които се славел Първослав и които до ден днешен ехтят от небето при гръмотевична буря. Отворил уста и, изчервен от срам и яд, обяснил с братовите думи какво мисли за предложението на Задморския принц, къде принцът да си завре ябълките и какво ще му се случи точно след пет минути, ако не го развърже и не поиска прошка. Завършил на развален задморски:

– Ако мене пускаш, тогава ти умира бързо, а ако не, ще умираш... – и подробно описал как, пак с изразите, взети назаем от Първослав.

Принцът бил като вцепенен, докато траело изявлението на вързания и проснат в краката му бъдещ цар. Но когато Средомир млъкнал, за да си поеме дъх и да се сети още нещо от репертоара на батко си, се разбрало, че Задморският принц принадлежал към онази една четвърт врази, които губели разсъдъка си под въздействието на деморализиращите попръжни. Останалите негови хора били или смразени от страх, или оглупели от обида и стояли наоколо като побити колци. Извадил принцът

тънък меч и преди да помисли, пронизал пленника в стомаха. Средомир се сгърчил, застенал. Раната била смъртоносна и не му оставало много. Но въпреки болката, която късала речта му, несъстояният се цар намерил сила да се присмее над убицеца си.

А онзи се проклек, че избързал, но стореното – сторено. Задморският принц имал план по въпроса за дървото, но какво да прави с ябълките? От Средомир нищо повече не могло да се изкопчи. Заповядал тогава принцът на командосите си да изкопаят от корен ябълката и след известно колебание решил, че щом има вълшебен плод, той трябва да се изведе...

Аз в тоя момент умирах, ама го видях... Стой! Къде хукна? Няма къде да избягаш, отвънка стража стои. Ще слушаш докрай. Ето, сега вече мога да махна това миризливо наметало, цялото от кръпки, по-мърляво дори от твоето... Седни спокойно де! Пийни си вино. Хапни си от гозбите. Досега лапаше като разпран, продължавай, няма от какво да се притесняваш – царска дума!

Та, видях го значи. Как захапа първата, задъвка... Леле как му се изметна муцуната! Яд ме е, че нямах фотоапарат под ръка или поне икономисец наоколо, да го зографиса – киселовеликомъченик Задморски злодей! Червата ми срязани горяха като жар от люта мъка, ала като му се сви мутрата досущ кокошо дупе, разсмях се и заплаках – от болка. И пак се смях... и тъмата ме погълна. Умрях.

А онзи разбойник изплюл ябълката, цвилеше като кон, пак отхапал, гълтал, плюл, с мед мезил, мъчил се... А през това време...

През това време хлапето на злощастния изобретател на роговите съобщения се свестило. Корава глава имало – като майка си. Допълзяло до селото, вдигнало тревога. Селяните изскочили и се понесли към хълма, където умираше князът... тоест аз. Не успели задморските диверсанти да мигнат, кога край тях завалили камъни и стрели. Въоръжените селяни са кошмар за всеки чужбински рицар, особено когато воюват на свой терен. Само дето от тактика не разбират много, та вдигнали врява преди да са обкръжили хълма. Затова принцът и половината от хората му – другата половина останали да лежат до мъртвия княз – успели да се измъкнат. По пътя до границата още поганци полегли като леш, а на самия брод се отгървал само принцът и издръжливият рицарски кон, на който било натоварено изкорененото вълшебно дърво. Граничната стража нямала вина, че го изпуснала – граничарите обикновено пазят враг да не влезе, не вардят за будали, хукнали да бягат в чужбина. Някой ден и това ще стане, ала засега никой нашенец няма да тръгне да прави такава

глупаво нещо. Освен ако не е разбойник. Ала ако е такъв – прав му път, нека тормози чужбинците. Вярно, че така излага народа ни, но пък от друга страна, без да иска върши и полезна работа – съседите още повече ги е страх от царството ни.

Но да не избързвам. Селяните превзели хълма, видели какво е станало и ударили на плач – хем от жал, хем се уплашили какво може да им се пише, че не са опазили цял княз и уникална природна забележителност – Златна ябълка. При паническото си бягство задморските бандити обаче изтървали двете останали ябълки. И как да не ги изтърват – синът на другия геройски загинал на поста си стражник, бащичко от глава до пети, пушал една стрела от детския си лък и пронизал ръката на принца. Даже не било стрела, а стреличка, обаче свършила работа. Търкулнали се ябълките – къде в тоя калабалък ще ги търсят, селяните със сопи и коси са вече близо, ръмжат като мечки в праведна ярост. И едната от тях, нали са дребни тези плодове чудни, попаднала право в устата на мъртвото ми тяло и оттам заседнала в гърлото...

Хм, грозно съм изглеждал тогава – зинал, с разпран корем. На Любосвет всеки път сълзи му текват като ми го разправя – на ухо, мисли си, че така щади суетността ми. Донякъде е прав. Но, стига за неприятни неща.

Последната ябълка пък улучила дупката, оставена от малкото грозилище. Представяш ли си каква изненада било това за обитателите на Подземното не-царство! Веднага взели да научат какво е станало и бързо разбрали. Те са слепи и глухи за светлина и звук, но подушват миризма и усещат мисли. Надушили, че в Панаирград имало змеедива, придворна мома на едната от любимите им Орисници. И обадили на нея, с мисли както ние с глас, за станалата беля.

Селяните вече се гласели да ми затворят оцъклените очи и зиналата уста, да ме умият и да ме готвят за опяване, когато от звездното небе като жар-птици кацнали два щъркела, плеснали с криле и станали на хора. Тоест само малкият ми брат станал човек – а жена му – на змеедива. Та тя, милата ми снаха, се склонила над мъртвата ми плът и забелязала, че от гърлото ми иде златисто сияние...

Така както ти разправях кога Задморския принц ял ябълката, сигурно си рекъл, че от тая киселищина аз сам на крака съм щял да рипна. Не, драги ми приятелю и поданико. Това е само метафора дето умрял се размива или от гадост се изправя, или в гроба се върти докато го одумват живите. Брат ми и жена му ме посадиха като голяма семка от ябълка в същата яма, останала от изкореняването на вълшебното дърво. После

седнали и зачакали.

През това време по змейските земи се разнесла мълвата за случилото се. Долетял и брат ми Първослав. На мига щом чул скочил, но нали там времето е по-бавно, сколаса да пристигне малко преди обед. Ругаел на змейски, а понеже змейовете нямат неприлични думи, сам ги измислял, така че оттогава и змейовете знаят да псуват, ала се притесняват да го правят – само брат ми попържа. Водел Първослав подире си, както крава се води, един облак с най-плодородния дъжд, който се намерил у черните змейове. Нагласил го той така, че да не засенчва слънцето, което пък било придумано от белите змейове да праща само най-меките си лъчи на хълма, радост за всичко зелено, и покапал най-благодатният порой, който може да се излее върху земята.

И поникнало дърво. Ябълка. Само че истинска – с едри, сочни и сладки плодове. Две реколти за лято ражда. По девет каруци на реколта. Цъфнала след пладне, вързала и узряла привечер. И сред златните на цвят, но иначе обикновени ябълки, висяла една малко по-инаква. Е, от тая аз изпаднах – жив и здрав, с малко белези около пъпа, много объркан и гладен. Нагостиха ме с ябълки.

Сега под този хълм има чешма – върху стария извор. В памет на тримата багаини. Къщерата си е истинска къща, хубаво ханче, което се слави с най-доброто в цялото царство ябълково вино. Държи го синът на единия покоен стражник. Синът на другия загинал герой, онзи същия, стрелецът, е командир на селското опълчение, което варди нощем ябълката – по традиция, макар и не вълшебна вече, тя е много сладка и лековита. А момчето, което беше отроче на тръбача, сега е в столицата – боила на глашатаите. Ден и нощ над царството пеят рогове, тръби и свирки, носят новини и край всяка селска и градска къща слухтят хората, научават важни и не много важни вести. И официалната история на Златната ябълка слушат. И после си я преразказват. Всеки път все по-далеч от истината.

* * *

Защо те посветих във всичко това ли? Ами нали ти казах, че един вид съм излапал едната чудодейна ябълка. И оттогава сънувам какво ще стане след много години напред. Предишната нощ сънувах кацането на Марс... Не, туй не ти трябва да го знаеш. И ме доядя, разбираш ли, че след хиляда години ще продължат да разправят за мен и братята ми небивалици. Виж, ако някой запише истината и след десет-петнайсет века намерят ръкописа, тогава хората ще научат кое как е било, нали?

Ето на теб ти се пада тази чест! Сядай и пиши! Ще ти осигурим хубава килия в един манастир с много планински въздух – твори на воля!

А, да. Като приключиш книгата, по-добре направо си остани в манастира. Тъй и тъй ще свикнеш, докато работиш. И обет за мълчание дай. Докато си жив. Как защо? Защото ти го заповядвам, затова. Нали те предупредих – тая история още не подлежи на разгласяване. Пък и онези ябълки повече не се раждат. Изсъхна дървото на чужбинска почва. Има и такива, които виреят само на родна земя. Тази ябълка се оказа от носталгичните. И затова, ако истината излезе не навреме наяве, вражи орди ще нахлуят отвсякъде. Трябва да разбираш каква отговорност носи, а ти сега я споделяш с мен. А в манастира нищо няма да ти липсва. И виното ти е вино, и храната ти храна. Лековити ябълки за десерт ще ти пращам от царските хамбари. Да, в манастирите, чувал съм, имало пости, но пък то е здравословно. Жени ли? Еее, и ти като брат ми... Жените са преходно нещо, след двайсет-трийсет години хич няма да те интересуват. Добре де, знай що е царска милост! Ще ти намерим жени. Приходящи. Глухонеми. Да не вземеш да се раздърдориш пред тях. Спокойно, няма да са грозилища.

Последен въпрос? Питай.

Задморският принц който излапал другата ябълка ли? Защо и неговата държава не е честита колкото нашата? Ти ще кажеш, че не била честита. Нали сега е наша провинция. Пък и тогава онзи беше чужденец и на него нашата магия не му пристава. Нашата магия не е за чуждоземци. Не я разбират. Такива ми ти работи. Ти не си ли бил във войската когато превземахме Задморското царство? А, не те признали годен за военна служба. Жалко. Беше славен поход. Светкавици от облачните крепости на черните змейове опържиха цялата армия на Задморския принц – баща му се гътна от инфаркт още когато ябълката не се прихвадна, а самият принц-злодей го спипа една гладна хала – змейовете предната седмица бяха взели пленници, те ги пускат после, техните войни са благородни, обаче още я държаха и трябваше да я нахранят. Батко ми Първослав така псуваше отгоре, че подготвените за партизанска съпротива отреди на врага се пръснаха по къщите, да...

Не, стига си питал вече. Хващай си торбичката и ходом-марш пред моя джамач – право в манастира. Ако нещо има да питаш, драсни едно писмо до двореца. До цар Средомир Велики, разбира се. С гербова марка. Ох, те още не са измислени, пусто да остане... Тогава – и-мейл. Тю! – и това още го няма. Абе пиши там някак на ръка.

И да не лъжеш, ей!

29-30 август 2003 г.

КРАЙ

© 2003 Николай Теллалов

Източник: <http://drakonche.zavinagi.org/>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3126>]